

Door je te onderscheiden bouw je mee aan de gemeenschap

En niet

Je moet je onderscheiden door je te onttrekken aan de gemeenschap

De ontmoeting tussen individuen en wat zij samen creëren maakt de samenleving.

En niet langer bepaalt de maatschappelijke norm, met name gevormd door instituties en staat, het handelen van het individu.

Dat is een wezenlijk verschil en stelt heel andere eisen aan ons handelen. Het gaat er niet langer om te leren leven naar het grotere geheel. Aanpassen in de traditionele zin is geen noodzaak meer. Sterker, het is zelfs niet wenselijk meer. Eens je de kracht van authenticiteit en autonomie kent is er geen weg meer terug naar een samenleving waarin uniformiteit de status quo is.

We zijn op weg naar een samenleving die vorm krijgt vanuit interdependentie. Dus vanuit gelijkwaardige ontmoetingen tussen heel verschillende mensen.

De eerste fase: het ontwikkelen van die autonomie, daar oefenen we op dit moment heel stevig mee. Met alle gevolgen van dien overigens: identiteitscrises, uit de hand gelopen assertiviteit, machtsconflicten etc.

En een deel van de samenleving zie je ook al worstelen met de volgende fase. Door te zoeken naar gezamenlijke verantwoordelijkheid op bepaalde thema's, bij voorbeeld honger. Maar ook een initiatief als CHE, Centre for Human Emergence: zij willen mensen verbinden om hun ware essentie in te zetten voor de bewuste evolutie van de Nederlandse samenleving.

De overgangsfase maakt ons onzeker. Er lijkt normloosheid, minder richting, geen samenhang. De overheid (lees: onze huidige premier) wil praten over normen en waarden. In Engeland heeft de overheid geprobeerd om de leerlingen waarden te leren in de vorm van een door hun opgestelde lijst van belangrijke waarden. Het project is mislukt. Logisch, want de ontwikkeling is omgekeerd. Mensen maken de samenleving, alleen weten we nog niet zo goed hoe dat moet.

Tegelijkertijd ontstaat, veelal uit angst, een tegenbeweging die roept om controle, hardere straffen, heldere eisen aan mensen, en conservatisme.

De vraag die voor mij hier op tafel ligt is veel meer, hoe ondersteunen we mensen in de ontwikkeling van hun autonomie en hoe begeleiden we hen bij het daarmee betekenis geven aan de samenleving.

Niet groot en abstract, maar in gewone kleine dagelijkse dingen.

Godelieve Spaas april 2006